

NEDEN GÖÇ ETTİK?

Ülkemizde yaşanan ekonomik kriz, politik çalkalanmalar, sosyal adaletsizlik ve gelir adaletsizliği, soyso kültürel yapı ve daha birçok neden nitelikli iş gücünün uluslar arası göç kervanına katılmasına sebep olmakta. Bu sayımızda çeşitli dönemlerde, çeşitli ülkelere geçici veya kalıcı göç eden üyelerimizle söyleşi gerçekleştirdik. Neden göç ettiklerinden, yaşadıkları yerlerde karşılaştıkları avantaj ve dezavantajlara kadar birçok konuyu konuştuk.

Mert, 2010 mezunu Elektrik Elektronik Mühendisi, meslek hayatının başında 4 yıla yakın şantiye mühendisliği yapmış. Daha sonra kendini ELD Mühendisliği alanında geliştirerek; güvenilirlik, test edilebilirlik, idame edilebilirlik, hata analizi ve bileşen mühendisliği konularında uzmanlaşmış. Şu anda Almanya'da çalışıyor.

Haydar, 2003 mezunu Elektrik Elektronik Mühendisi, uzmanlık alanı biyomedikal araştırmalar, ABD'de bir enstitüde akademisyen olarak araştırmalar yürütüyor.

Burak, 2006 mezunu Bilgisayar Mühendisi, yazılım alanında çalışıyor, kariyerinin ilk yıllarında ağ ve veri güvenliği üzerine çalıştıktan sonra web ve mobil uygulamalar üzerine çalışmaya başlamış. Şu anda ABD'de yaşıyor.

B.Özgen, 2013 mezunu Elektrik Elektronik Mühendisi. Cezayir'de elektronik kart tamir atölyesi kurmuş ve aynı zamanda ekibiyle birlikte küçük ve orta çaplı projelerde kuvvetli ve zayıf akım işlerini yapıyor.

Yurtdışına çıkmaya ne zaman ve neden karar verdiniz?

Mert: Yurtdışına çıkma kararım meslek hayatıma başlamadan önce vermiş olduğum bir karardı. Fakat yeni mezun olarak yurtdışında iş bulamayacağımı anlayınca bu arayışına son verdim. Daha sonra ülkemizde yaşanan politik gelişmeler beni tekrar bu arayışa sürükledi. Özellikle 10 Ekim Ankara Garında yaşanan katliam karar sürecimi tetikleyen unsur oldu.

Karar verme ve hazırlık sürecinizde ne tür zorluklarla karşılaştınız?

Haydar: Zor olmadı. Amacım daha rahat bir sosyal ortamda yaşamaktı ve sosyal hayat her geçen yıl daha sıkıntılı olduğu için kararımın doğru olduğunu biliyordum.

Hem sosyal yaşam, hem çalışma yaşamını birlikte düşündüğünüzde neler umduğunuz gibiydi ya da ummadığınız şeyler nelerdi?

Burak: ABD'deki yaşam Türkiye'dekinden önemli derecede farklılıklar içeriyor. İş güvencesinin olmaması,

sosyal güvenlik ve sağlık sisteminin karmaşıklığı gibi kapitalizmin Türkiye'de gündelik hayatta tecrübe etmeye alışmadığımız özellikleriyle yüzleşmek ilk başta biraz tedirgin edici oldu. ABD'de yaşayan insanların büyük çoğunluğunun hayat standartlarının belli konularda ne kadar düşük olduğunu, ve sağlık, eğitim, evsizlik, fakirlik ve sosyal adalet gibi konuların ne kadar büyük sorunlar olduğunu gidip görmeden anlamak çok zor. Diğer taraftan, ABD'de, özellikle büyük şehirlerde, sosyal ilişkiler kurmak göreceli olarak kolay. Hem oldukça kozmopolit bir toplum var, hem de insanlar diğer kültürler ve insanlar hakkında tecrübe edinmeye hevesli. Ayrıca sosyal ortamın gelişmesi için birçok aktivite de mevcut.

Türkiye'ye dönmeyi düşünüyor musunuz? Düşünürseniz bunun için kendinize ne kadarlık bir zaman tanımladınız? Döndüğünüzde neler planlıyorsunuz?

Mert: Türkiye'ye dönmeyi tabi ki de düşünüyorum ama sahip olduğum vize şu anda 4 yıllık. 21 aylık süreci tamamladığım takdirde süresiz çalışma ve oturma iznine sahip olacağım. En azından bu süreyi tamamlamam gerektiğini düşünüyorum. Türkiye'ye

döndüğümde ise edindiğim yurtdışı tecrübesiyle serbest mühendislik yapmak ya da bu tecrübeme karşılık verebilecek bir pozisyonda ücretli çalışmak istiyorum.

Burak: Türkiye'ye dönmek gibi bir düşüncemiz her zaman mevcut. İlk geldiğimiz dönemde 2-3 yıl yaşar geri döneriz diye planlıyorduk. Ancak gelişen olaylar, Gezi olaylarında yaşananlar, Suru, Ankara Tren Garı, Kızılay patlamaları ile 15 Temmuz darbesi bu planlarımızı sürekli olarak ötelememize neden oldu. Şu an dönme planımızı süresiz olarak ertelemiş bulunuyoruz, ancak gelişmeleri de yakından takip ediyoruz.

B.Özgen: Şu anda yaptığım yatırımların karşılığını almam en az iki sene sürecek. Yalnız burada geçirdiğim zaman içerisinde burada hayat boyu sürecek ticari ve sosyal bağlantılar kurdum. Dönsem bile hep bir ayağım burada olacak.

Türkiye gündemleri (ekonomik kriz, demokrasi, insan hakları vb) sizi nasıl etkiliyor?

Burak: Bir önceki soruda da belirttiğim üzere beni en çok etkileyen olay Gezi olayları ve terör olayları ile birlikte en çok Ankara Garı'nda yaşanan patlamaydı. Yıllarca önünde buluşup mitinglere gittiğimiz yerde, yitirdiğimiz 100'den fazla can ve sanki hiçbir şey olmamış gibi hükümetin ve yetkililerin umursamazlığı beni derinden yaraladı. Türkiye'de insan haklarının, demokrasinin ve adaletin önündeki engellerin bilinecek ve istenerek kaldırılmaması sadece benim değil, ABD'de biraz dünya siyasetini takip eden herkesin tepkisini çekiyor. Aynı zamanda, mutasyona uğramış garip bir muhafazakârlık türünü toplum hayatının

her köşesine sızması ve bunun güzellemesi ile oluşturulmuş dünya gerçeklerinden uzak bir eğitim sisteminin içerisinde çocuk yetiştirme olasılığı da bizi tereddütte bırakan diğer bir konu.

Haydar: Türkiye'de yaşayanlardan daha fazla etkiliyor. Sanırım bilinç altında bir suçluluk duygusu oluşuyor. Türkiye'yi ziyaret ettiğimde insanların günlük hayatına devam ettiğini ve o ortamda yaşama zorunda olmalarının getirdiği bir alışkanlık gözlemliyorum. Bu nedenle mümkün olduğunca durumdan etkilenmemeye çalışıyorum.

Yurtdışında meslek alanınızla ilgili en çok zorlandığınız ya da rahat olduğunuz konular nelerdi?

Mert: Meslek alanım ile ilgili zorlandığım bir konu olmadı. Bu biraz da mühendisliğin evrenselliği sebebiyle olabilir fakat konu mühendislik eğitimine geldiği zaman ülkemizden yetişmiş bir mühendis ile Avrupalı bir mühendis arasındaki farklılıkları gözleme fırsatım oldu. Bizdeki mühendislik yaklaşımı daha çok piyasanın ihtiyaçlarına göre şekillendiği için analitik çözümlere becerilerimizin; bize göre teorik eğitimi ağır basan Avrupalı mühendislerden daha iyi olduğunu gördüm. Bunun da meslek alanı ile ilgili bir avantaj olduğunu düşünüyorum.

Meslek hayatınızı, eğitim hayatınızla birlikte düşündüğünüzde Türkiye'deki ve yurtdışındaki avantajlar ve dezavantajlar neler?

Burak: ABD'de sektör çok geniş. Değişik ölçeklerde iş tecrübeleri edinmek mümkün. Bu açıdan Türkiye'de

daha dar alanda kalan geniş tüketici uygulamalarından, finans ve savunma projelerine, mobil, giyilebilir teknolojiler, veri, yapay zeka ve makine öğrenmesi konularına uzanan geniş bir yelpazede tecrübenize ve yetenek kümenize göre iş bulabiliyor olmak büyük bir avantaj.

Haydar: Türkiye'deki eğitim çok zor ama bunun yanında insani yaratıcılıktan ve sosyal yaşamdan koparan bir yanı var. Ezbere dayalı eğitim sistemi gençlerin gelişiminde derin sorunlar yaratıyor. Bunun yanında öğrencilerin sözel ve yazım alanındaki iletişim kanalları çok güdük kalıyor. Ne yazık yazarak ne de konuşarak derdimizi anlatmayı beceremiyoruz. Yurt dışında erken yaşlarda hem sunum yapmayı hem de rapor yazmayı öğretiyorlar. Öğrencilerin sosyal yaşamı çok zengin. Gönüllü çalışmayan öğrenci yok gibi. Sosyal ve iş çevresi oluşturmaya yönelik (networking) öğrenciler eğitiliyor.

B.Özgen: Mezun olduktan sonra Türkiye'de yalnızca iki sene çalıştım. Bu süre zarfında ekonomik olarak bağımsızlığımı kazanacak seviyede gelirim olmadı. Okuldan sonra hayata geçirmek istediğim, mesleğimle ilgili kendimi geliştirmek adına yapmak istediğim şeylere de fırsat bulamadım. Tabi bu zaman dilimi Türkiye'deki çalışma koşulları hakkında bir fikir sahibi olmam için yeterli değil. Yurt dışına gittiğinizde de başında olduğunu proje hemen hemen bütün vaktinizi alıyor.

İş arama süreciniz nasıl şekillendi? Diploma denklik, dil, oturma izni vb konularında neler yaşadınız?

Burak: Daha önce de belirttiğim üzere bu konularda çok zorluk yaşamadım. Kalifiye iş gücünün mobilitesini arttırmak, gelişmiş ülkeler için önemli ve bu konuda zaten geniş kapsamlı mevzuatları var. Şirketler genellikle bu konularda özelleşmiş avukatları yardımıyla sizin için bu konuları hallediyorlar ve sizin de birkaç basit belge, diploma, transkript, pasaport gibi hazırlamanız yeterli oluyor.

B.Özgen: İş görüşmesine gittiğimde diplomamı bile sormadılar. Sadece pasaportumu verdim ve vizem çıkınca aşlarımı olup, yola çıktım. Konusu açılmışken yurtdışında sahte diplomayla iş yapan bir çok kişi olduğunu gördüm.

Nitelikli eleman açığını kapatmak için özellikle Avrupa Ülkelerine yeni göçmenler kabul edilmesi, istihdam yaratılması o ülkelerin iç siyasetlerinde tartışma yaratıyor. Bu tartışmalar ve sonuçları sizi nasıl etkiliyor?

Mert: Her ülke göçmen politikalarını istihdam politikalarına paralel olarak belirler. Avrupa özellikle de Almanya bu dönemde ciddi anlamda nitelikli elemana ihtiyacı var. Bunun ihtiyaç olması ve kısa vadede kendi kaynakları ile bu açığı kapatamayacağı da bir gerçek. Fakat dünyanın her yerinde olduğu gibi Avrupa'da da aşırı milliyetçilik ve ırkçılık fikirlerinde bir artış var. Bu durum oradaki göçmenleri tedirgin etse de Avrupa'daki güçlü demokratik yapı bu endişeleri bertaraf etmekte.

TÜİK verilerine göre 2017 yılında Türkiye'den 253 bin 640 kişi göç etti. Bu rakam, bir önceki yıla göre %42,5 arttı. Göç edenlerin, %12,3'ünün 25-29 yaş grubunda. Bu yaş grubunu sırasıyla %11,6 ile 20-24 ve %10,8 ile 30-34 yaş grubu izledi. Bu artışın sebepleri sizce neler olabilir?

100'den fazla can ve sanki hiçbir şey olmamış gibi hükümetin ve yetkililerin umursamazlığı beni derinden yaraladı. Türkiye'de insan haklarının, demokrasinin ve adaletin önündeki engellerin bilinerek ve istenerek kaldırılmaması sadece benim değil, ABD'de biraz dünya siyasetini takip eden herkesin tepkisini çekiyor.

Mert: Bu verileri gördüğümde ben de çok şaşırılmıştım. Benim tahminlerime göre 2018 yılında da ciddi bir artış olacak. Bu artışın birden fazla sebebi var. Bunların en başında özgürlüklerin kısıtlanması geliyor. Belirtilen yaş aralıkları birçok insanın "Y kuşağı" olarak isimlendirdiği genç nesil. Bu neslin en önemli özellikleri 2013 yılında gezi hareketini başlatmaları ve özgürlüklerine düşkün olmaları. Bu neslin OHAL ile tanışması ve gelecek kaygısı ülkeden ayrılmak için fırsat kollamalarına neden oldu. Bu neslin de ülkeye kazandırılması için onların dile getirdiği demokratik taleplere cevap verilmesi gerekmektedir.

B.Özgen: Toplanan veriler ülkemize Avrupa ülkelerine göç etmek için

gelen mültecileri de kapsıyor mu bilmiyorum ama göç eden Türk vatandaşlarından konuşacak olursak, liranın dolar karşısında değer kaybetmesinden sonra Türkiye'de daha önce çalıştığım insanların çoğu benimle yurt dışında iş bulmam için iletişime geçti. Bu da durumun orada pek iyi olmadığını gösteriyor.